

Tvrđi uvez, 186 stranica, 19 slika u boji, 13 crno-bijelih slika, 9 slika upravnika VBZ

Knjiga „Povijest Kliničke bolnice Dubrava 1781.-1991.“ povijesno je djelo autora doc. dr. sc. Ive Vučkovića i nije samo zbornik, kako ga naziva autor. Ona predstavlja povijesno svjedočanstvo o 233 godine uspješne zdravstvene djelatnosti vojne medicine, o kadrovima i lokacijama Vojne bolnice u Zagrebu, koje se mora zadržati u trajnoj uspomeni. Knjiga je registrirana u Nacionalnoj svjeučilišnoj biblioteci (ISBN 978-953-58568-8-3; CIP zapis pod brojem 887983). Na koricama knjige su dva loga: KB Dubrava i Akademija medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH). Osim fotografija u knjizi je i 10 shematskih prikaza i 13 pretisaka originalne dokumentacije zapisnika, važnih izvješća te potvrda o priznanjima i dokazima aktivnosti djelatnika VBZ kao i samog autora knjige o KBD uz bogate literaturne citate.

Autor knjige nije samo vrsni stručnjak. Doc. dr. sc. Ivo Vučković, primarijus, specijalist je urolog, načelnik i voditelj Urološkog odjela, djelatni brigadir, brigadir sanitetske službe, pukovnik, pričuvni brigadir, predsjednik Znanstveno-istraživačke jedinice KBD, nositelj Spomenice Domovinskog rata 1992. i pasionirani povjesničar vojne medicine u Zagrebu. Autor je ovim djelom uspio sačuvati ulogu i značenje vojne bolnice u Zagrebu, nastavno KBD – za vječnost.

Zagrebačka Vojna bolnica pripada najstarijim vojno-sanitetskim ustanovama u Hrvatskoj i Zagrebu i djeluje od

IVO VUČKOVIĆ

POVIJEST KLINIČKE BOLNICE DUBRAVA 1781.-1991.

1781. godine kao VBZ 70 godina, a 23 godine je KBD koja u kontinuitetu predano skrbi 210 godina za vojne bolesnike, a 65 godina i za civile. Tijekom dugogodišnjeg uspješnog razdoblja kao VBZ ona je u presudnom trenutku Domovinskog rata 1991. godine ostala u punoj funkciji sa 85 % kadrova i najmodernijom opremom skrbila 1992. i 1993. godine preko 2.000 ranjenika. Na bojišnicu je dala 60 mobilnih kirurških ekipa.

Autor je sadržajno podijelio knjigu u pet dijelova. Uvod, Razvitak Vojne bolnice, Nova vojna bolnica 1988.-1991., Povijest urologije od 1930. do 1998., O sanitetskom pukovniku dr. Alfredu Nicku, Zaključak.

Povijest VBZ dijeli u četiri razdoblja: 1. vojnomedicinsko od 1781. do 1947., 2. Razvitak vojne bolnice u modernu opću bolnicu (1948.-1990.), 3. Konspirativno razdoblje tijekom 1991. godine i legalno preuzimanje bolnice od JNA 16. prosinca 1991., te 4. Razdoblje građanske i opće bolnice i kliničke bolnice Dubrava od 1992. do 1995. g. nadalje.

Od 1781. godine postoje tragovi o „Dvije vojne bolnice“ (u ulici Nova Ves br. 16): Garnizonska carsko-kraljevska bolnica i Domobranska kraljevska hrvatsko-ugarska bolnica; 1862. godine Garnizonska bolnica seli u Vlašku ul. br. 87, a 1911. godine je za potrebe Domobranske bolnice izgrađen Kuniščak na br.50. Godine 1918. se od dviju prethodnih osniva Stalna volna bolnica IV. armijske oblasti Kraljevine Hrvata, Srba i Slovenaca. Godine 1941. Vojna bolnica postaje bolnica Ministarstva oružanih snaga NDH; godine 1945. se formira Vojna bolnica Zagreb od odjela na Kuniščaku i Vlaškoj te prostora Nadbiskupije dječakog sjemeništa u Voćarskoj cesti br. 106. Godine 1948. u bolnici se primaju na liječenje civilne osobe (20 % kapaciteta bolnice). Od 1953. godine bolnica je uključena u hitnu službu grada. Osnivaju se brojni suvremeni odjeli, a 1986. je utemeljena znanstveno-istraživačka jedinica bolnice koja je bila temelj sa 40 znanstvenih djelatnika za buduću KBD.

Godine 1988. kompletna se bolnica premješta u novoizgrađeni objekt u Dubravi kao vojno građanska opća bolnica, najbolje opremljena u Zagrebu, a zatim od 1992. do 1995. godine postaje Klinička bolnica Dubrava.

Autor ove knjige kao dugogodišnji djelatnik u VBZ svjedok je zbivanja i posjeduje dokumentaciju o VBZ, što je dokaz vjerodostojnosti ove knjige i posebno vrijedan i autentično važan dio povijesti Vojne bolnice u Zagrebu.

Doc. dr. sc. Ivo Vučković s jednakim žarom kao djelatnik u radu VBZ kao i tijekom Domovinskog rata opisuje kao zaljubljenik povijesti Vojne bolnice sva razdoblja od prvih začetaka i stalnog napretka medicine u vojnom sanitetu i unaprjeđenju stručne kvalitete djelatnika u VBZ. Detaljno prikazuje npr. izgradnju i adaptaciju „Vlaške kasarne“ sa zemljištem i medicinskim kadrovima, razdoblje zagrebačke vojnice bolnice od 1918. do 1941., Stalnu vojnu bolnicu IV. armijske oblasti, kada je i bolnica dobila suvremeni operacijski blok i uvjete za kasniju suvremenu anesteziju i reanimaciju.

Od godine 1934. stvaraju se uvjeti za preseljenje Stalne vojne bolnice IV. armijske oblasti iz Vlaške, u kojoj je bila Uprava bolnice, ljekarna, zubna stanica, bakteriološki odjel, interni, zarazno i kožno-venerično odjeljenje s centralnim Roentgenom, mrtvačnicom, prosektorom i kapelicom, a na Kuniščaku je bilo kirurško, očno, ušno odjeljenje s ekonomatom. Postojao je generalni plan za uređenje i izgradnju kompleksa „Malo Vetovo“ između Šestinskog dola, Kuniščaka i Sv. Duha za 700 postelja i svim potrebnim medicinskim djelatnostima i 300 postelja kasarne bolničke čete. U tom razdoblju je bio velik broj liječnika. Godine 1941. nastupom mobilizacijske pripravnosti, liječnici su zauzeli odgovorne položaje u ratnim štabovima i sanitetskim ustanovama.

Tijekom Drugog svjetskog rata Vojna bolnica je bila u nadležnosti Ministarstva oružanih snaga. Tada se bolnica u Vlaškoj zvala Bolnica Maršala Laudona, Kuniščak se zvao Bolnica Andrije Pasanca i formirane su rezervne vojne bolnice, izgrađena su skloništa za zaštitu od savezničkih napada. Tada je klinička bolnica u Draškovićevoj ulici pretvorena u kiruršku bolnicu. Uslijedilo je nastajanje rezervnih bolnica kao i one na Šalati (Voćarska ulica) te niz sanatorija, koji su služili za potrebe vojske. Od oslobođenja Zagreba 8. svibnja 1945. premješteno je Odjeljenje Glavnog štaba Hrvatske i formirano Sanitetsko odjeljenje II. armije, koje je preuzelo sve bolnice, u veliki Bolnički centar. Klinička se bolnica nakon kraćeg vremena vraća civilnoj zdravstvenoj službi, a veći broj liječničkog kadra je zadržan u Armiji zbog mnogobrojnih teških ranjenika, invalida i zarobljenih partizana, koji su preživjeli zahvaljujući patriotizmu osoblja.

Novu Vojnu bolnicu Zagreb (1988.-1991.) opisuje general Martin Špegelj (2001.) kao „Sjećanja vojnika: gradnja Vojne bolnice u Zagrebu“, a Ivo Vučković sa suradnicima daje prikaz strukture VBZ na dan preuzimanja od JNA 1991. godine i opisuje „Kako je Hrvatskoj sačuvana Vojna bolnica Zagreb (konspirativna vojna operacija Dubrava)“, u kojoj ističe važnost

očuvanja VBZ kao tada najmodernije zdravstvene ustanove s kadrom i uglednim zdravstvenim imenima te imenima osoba iz Vlade RH i vojske koji su, a među njima i autor ovog djela, i tisuću sto djelatnika VBZ sudjelovali u konspirativnoj vojnoj operaciji Dubrava i spasili od uništenja VBZ. Arhiva ravnatelja (upravnika) Vojne bolnice Zagreb je također uvrštena u ovaj Zbornik zbog autentičnosti i točnih podataka o broju liječenih vojnih i civilnih osiguranika, njihovoj patologiji i ostalim dragocjenim medicinskim vojnim postignućima. Posebnu vrijednost ove knjige daju autorove istražiteljske ambicije da u svom Zborniku i dokazuje kontinuitet povijesti i opstojnosti vojnih bolnica u Zagrebu od 1781. do 16. prosinca 1991. godine kao i njihovu sljedbenicu Kliničku bolnicu Dubrava.

Autor je koristio svu raspoloživu dokumentaciju o povijesti vojne bolnice. Npr. Blažević Slava (1975.) Tri-deset godina VBZ; Monografija KBD od 1991.-2001.; Monografija KBD od 2001.-2011; Zbornik radova o povijesti KBD dr. Alfreda Nicka (1781.1945.) i Vojna bolnica u Zagrebu povodom 100. godišnjice opstanaka iz 1964. godine, a iz 1975. g. Izvješća rudovoditelja odjela poput A. Kučičec (Kirurško odjeljenje); S. Steiner (Interno); A. Fulgosi (Očno); M. Grahovac-Buhlik (Zarazno), R. Katunarić (Odjeljenje za kožne i spolne bolesti) i 13 drugih specijalnosti te P. Miklič (Nastavna djelatnost VBZ) posebice su vrijedan dio ove knjige.

O 10-oj obljetnici preuzimanja VBT, 2001. godine, KBD je odlikovao predsjednik RH Stipe Mesić Poveljom Republike Hrvatske, a predsjednik Ivo Josipović je 2012. godine odlikovao Redom hrvatskog trolista autora i još tri liječnika KBD, a Redom hrvatskog pletera 10 članova KBD. Autor ističe „uloga djelatnika VBZ u očuvanju VBZ najbolje svjedoči kako je Domovini u nevolji moguće pomoći na različite načine ako za to postoji dovoljno domoljublja, volje, odlučnosti, inicijative i nadasve hrabrosti“.

Doc. dr. sc. Ivo Vučković, autor ove knjige, imao je sve te odlike u spašavanju VBZ kao i tiskanjem ove knjige, kojom je uspio vjerodostojnim istraživanjem objaviti stvarne povijesne činjenice, spasiti ih od zaborava i predati budućim naraštajima.

Ovaj Zbornik je vrijedan zalag za hrvatsku povijest o vojnim i civilnim bolnicama u Zagrebu tijekom 233 godine.

Čestitam autoru na entuzijazmu, ustrajnosti, znanju i ljubavi koju je iskazao u ovom Zborniku i zahvaljujem autoru i ravnatelju KBD prof. Marku Baniću, koji je uključio AMZH kao suizdavača ovog vrijednog djela.

Knjiga je predstavljena javnosti 30. siječnja 2015. u 12,00 u KB Dubrava.

JASNA LIPOZENČIĆ